

SKUESPIL OG INSTRUKTION

Der er virkelig meget at tage fat på under forberedelsen af et FILM-X forløb i *Skuespil og instruktion*.

Under besøget præsenteres eleverne på gode eksempler på godt skuespil. Derudover introduceres de for forskellige arbejdsmetoder, som professionelle filmskuespillere og instruktører benytter. Men inden eleverne kommer, kan de gøre meget for at udvikle karaktererne i den film, de skal indspille.

HISTORIENS KARAKTERER

Når eleverne skal lave deres persongalleri, skal de først og fremmest tænke over, hvilke roller historien har brug for. Her kan aktantmodellen f.eks. inddrages i undervisningen.

Der er altid brug for én *hovedperson*, der har et mål.

Så vil der oftest være en *modstander*. (Det kan være en skuespiller eller en modstander i baggrundsfilm.)

Hovedpersonen har også gerne en *hjælper*.

I kærlighedsfilm er der ligeledes et *objekt* – den person, hovedpersonen er forelsket i, som skal reddes eller erobres.

Hvis der er mange skuespillere, kan der fint være flere skurke eller hjælpere. Men historien bliver klarest, hvis der er én hovedperson med et klart mål.

Det er en god idé at lade gruppen i fællesskab definere, hvilke karakterer der indgår i historien, og hvilke roller karaktererne har i forhold til målet, der skal nås i filmen. Så har holdet taget en fælles beslutning, som instruktøren frem over skal holde fast i, hvis skuespillerne begynder at løbe i hver deres retning, når de vil give deres karakter personlighed.

KARAKTERERNES PERSONLIGHED

Det er rigtig vigtigt, at karaktererne får personlighed! Anonyme personer er kedelige - dem er vi ligeglade med i film.

For at publikum skal blive interesseret i historien, skal de føle noget for personerne. Det er godt, hvis man kan identificere sig med hovedpersonen, men de andre personer skal også have personlighed!

Eleverne kan få til opgave i fællesskab at skrive 3 indre og 3 ydre karaktertræk til deres personer.

De kan f.eks. beskrive dem ved at svare på nogle af disse spørgsmål:

- Hvad stræber personen efter?
- Hvad gør personen glad / vred?
- Er personen genert eller modig? Og er der f.eks. noget generthed, personen skal overvinde i historien?
- Gemmer personen på en hemmelighed?
- Følger personen strømmen, eller forsøger han/hun at skille sig ud?

Bagefter overvejer de, hvordan de indre karaktertræk kommer til udtryk i det ydre, ved at svare på følgende:

- Har personen et kendetegn – en replik eller bevægelse vedkommende gentager?
- Hvilken tøjstil har personen?
- Er kropssproget 'åbent' eller 'lukket'? Ændrer det sig gennem historien?
- Handler personen eller gemmer vedkommende sig bag de andre?

Jo bedre eleverne selv kender personerne, jo nemmere er det at spille rollerne, når de kommer til optagelserne. Og selvom der ikke findes nogen opskrift på godt skuespil, er det mest basale, at skuespilleren er i stand til at leve sig ind i rollen.

Hvis det er en dårlig, utroværdig rolle, kan det være temmelig utaknemmeligt at være skuespiller. Der er jo en god grund til, at mange skuespillere tillader sig at takke nej til en rolle, hvis de ikke føler noget for den karakter, de skal spille.

Derfor: Kend karaktererne. Hvis skuespillerne selv er med til at forme karakteren og synes, rollen er interessant, så er der en god chance for, at andre også vil synes det. Hvis nogen roller er kedelige, kan man arbejde videre med personligheden, men det er jo skuespillerens udfordring at gøre rollen *troværdig* og ikke nødvendigvis charmerende.

INSTRUKTØRENS ROLLE

På en traditionel filmproduktion er det instruktøren og manuskriptforfatteren, der (i samråd med produceren) definerer karaktererne.

I forhold til FILM-X er det en vigtig del af forløbet, at eleverne skaber karaktererne i fællesskab, så det er en holdproces og alle bidrager. Men det er instruktørens ansvar at fordele rollerne mellem skuespillerne.

Det kan naturligvis give en del brok, og derfor er det godt, hvis alle er klar over, at dette er instruktørens opgave, inden de går i gang med karakterarbejdet! Det er rigtig godt, hvis instruktøren allerede hjemme på skolen markerer sig som den, der har det afgørende ord i forhold til produktionen. Under optagelserne i FILM-X er det nemlig vigtigt, at

instruktøren tager styringen, holder fast i de fælles aftaler, holdet har lavet i forberedelsen, og fortæller skuespillerne hvad de skal gøre og sige.

Det er samtidigt instruktørens ansvar at være med til at vælge de kostumer og rekvisitter, der skal bruges, og som kan være med til at understrege den enkelte karakters personlighed.

METODE: MANUSKRIFT ELLER IMPROVISATION

Det er en god idé, at eleverne skriver et handlingsforløb ned i forberedelsen (se evt. vejledningen til Dramaturgi). Så har de et skelet for historien. Men det er et spørgsmål om temperament, om eleverne vil skrive et udførligt manuskript eller arbejde med improvisation i FILM-X.

Hvis man vil arbejde med *manuskript*, skriver man både replikker og regi-bemærkninger, så man har et nøje beskrevet handlingsforløb.

Her skal man være meget opmærksom på, at man ikke skriver for meget! Vi oplever desværre ofte, at eleverne bliver ærgerlige, fordi de har lavet alt for meget. Manuskriptet skal afpasses den valgte baggrundsfilm. Gruppen kan gennemgå handlingen og replikkerne, mens filmen kører på computeren, så de kan fornemme, om deres stof passer til den tid de har at fortælle i.

Fordelen ved et manuskript er, at skuespillerne kan øve replikker og bevægelser inden besøget. Det gør det også meget nemmere at lave synkroniseret dialog for hold, der optager i studie 1 og 2.

Ulempen er, at replikkerne kan virke indstuderede, og at elever, der ikke har været i FILM-X før, kan blive nødt til at ændre meget i manuskriptet, fordi optagelserne f.eks. er anderledes end de troede.

Improvisation kan gøre både filmen og processen mere fri, autentisk og umiddelbar. Men det kan også gøre det svært at samarbejde, hvis skuespillerne løber i hver sin retning.

Hvis man vil arbejde med improvisation, skal man kende karaktererne rigtig godt. Hvis alle er enige om, hvor historien skal starte og slutte, og hvilken rolle karaktererne har i forhold til dette forløb, kan det være meget befriende for skuespillerne at improvisere. Men instruktøren skal stadig holde fast i det fælles udgangspunkt, gruppen har aftalt på forhånd.